प्रति,
माननीय सचिव,
पर्यावरण, वन आणि जलवायू बदल मंत्रालय (MoEFCC),
इंदिरा पर्यावरण भवन, जोर बाग रोड,
नवी दिल्ली - ११०००३.
ईमेल: diriapolicy-moefcc@gov.in

विषय: ड्राफ्ट EIA नोटिफिकेशन S.O. 4411(E) दिनांक २६ सप्टेंबर २०२५ (स्टँडअलोन सिमेंट ग्रायंडिंग युनिट्ससाठी पूर्व पर्यावरण मंजुरीतून सूट देण्याच्या दुरुस्तीसाठी) याविरोधात आक्षेप

माननीय महोदय/महोदया,
मी/आम्ही,____भारताचे जबाबदार नागरिक म्हणून, २६ सप्टेंबर २०२५ रोजी जारी केलेल्या ड्राफ्ट EIA नोटिफिकेशन S.O. 4411(E) याविरोधात खालील कारणांमुळे आक्षेप नोंदवत आहे/आहोत. या नोटिफिकेशनद्वारे कॅप्टिव्ह पॉवर प्लांट नसलेल्या स्टँडअलोन सिमेंट ग्रायंडिंग युनिट्सना (ज्या कच्च्या माल आणि तयार उत्पादनांची वाहतूक पूर्णपणे रेल्वे आणि/किंवा इलेक्ट्रिक वाहनांद्वारे करतात) पूर्व पर्यावरण मंजुरी (Environmental Clearance - EC) मधून सूट देण्याचा प्रस्ताव आहे, जे पर्यावरण संरक्षण आणि जनहिताच्या विरोधात आहे.

आक्षेपाची कारणे:
१. पर्यावरणीय धोके: स्टँडअलोन सिमेंट ग्रायंडिंग युनिट्समुळे धूळ प्रदूषण (PM2.5 आणि PM10), पाणी प्रदूषण आणि आवाज प्रदूषण होते, जे स्थानिक समुदायाच्या आरोग्याला धोका निर्माण करते. विशेषतः, कल्याण तालुक्यातील मोहोने (आंबिवली) येथील प्रस्तावित अंबुजा सिमेंट युनिट घनदाट लोकवस्तीच्या जवळ आहे, जिथे याचा परिणाम गंभीर असेल (Central Pollution Control Board - CPCB च्या हवा गुणवत्ता मार्गदर्शकांनुसार).

२. घटनात्मक हक्कांचं उल्लंघन: भारतीय घटनेच्या अनुच्छेद २१ अंतर्गत, स्वच्छ पर्यावरण हा मूलभूत अधिकार आहे (Vellore Citizens' Welfare Forum v. Union of India, 1996 SCC). EIA नोटिफिकेशन २००६ च्या Para ७(ii) नुसार, पर्यावरण मंजुरी प्रक्रियेत जनसहभाग (पब्लिक हियरिंग) अनिवार्य आहे. ही सूट देऊन, जनतेचा सहभाग नाकारला जात आहे, जे Environment (Protection) Act, 1986 च्या Section ३ अंतर्गत जारी EIA २००६ चं उल्लंघन आहे.

३. पारदर्शकतेचा अभाव आणि संभाव्य पक्षपात: हे नोटिफिकेशन विशिष्ट प्रोजेक्ट्सना फायदा देण्यासाठी तयार केलेलं दिसतं, जसं अडाणी ग्रुपच्या अंबुजा सिमेंटच्या मोहोने आंबिवली युनिटला, ज्यामुळे निष्पक्षतेवर प्रश्न उपस्थित होतात. हे EIA फ्रेमवर्क कमकुवत करते.

४. प्रदूषण नियंत्रण नियमांचं उल्लंघन: हा प्रस्ताव Environment (Protection) Act, 1986 (Section ३) आणि Air (Prevention and Control of Pollution) Act, 1981 चं उल्लंघन करतो, कारण पर्यावरणीय प्रभाव मूल्यांकन (EIA) अनिवार्य आहे. शर्ती जसं रेल/EV वाहतूक, याची अंमलबजावणी यंत्रणा नसल्याने प्रदूषण अनियंत्रित राहील (NGT precedents जसं Satendra Pandey v. MoEFCC).

५. अपु-या संरक्षण उपाय: EIA २००६ च्या Schedule अंतर्गत item ३(b) च्या subcategory 'B1' किंवा 'B2' साठी मूल्यांकन आवश्यक आहे, पण ही सूट eco-sensitive zones मधील cumulative impacts कडे दुर्लक्ष करते, जे शाश्वत विकासाच्या सिद्धांताचं उल्लंघन आहे (Indian Council for Enviro-Legal Action v. Union of India, 1996 SCC).

मागण्या:
१. ड्राफ्ट नोटिफिकेशन S.O. 4411(E) दिनांक २६ सप्टेंबर २०२५ तात्काळ रद्द करावं.
२. मोहोने (आंबिवली), महाराष्ट्र येथील अंबुजा सिमेंट ग्रायंडिंग युनिटसाठी पूर्ण EIA आणि पब्लिक हियरिंग अनिवार्य करावी.
३. या नोटिफिकेशनच्या तयारीचे तपशील (Expert Appraisal Committee - EAC चे मिनिट्स आणि स्टेकहोल्डर सल्लामसलत) RTI Act, 2005 अंतर्गत सार्वजनिक करावेत.

निष्कर्ष:
पर्यावरण संरक्षण हे सरकारचं कर्तव्य आहे (घटना अनुच्छेद ४८A आणि ५१A(g) अंतर्गत). हे नोटिफिकेशन जनआरोग्य आणि पर्यावरणाला धोका आहे. आम्ही मागणी करतो की ६० दिवसांच्या पब्लिक कमेंट पीरियडमध्ये या आक्षेपांचा विचार करून नोटिफिकेशन रद्द करावं. नसल्यास, आम्ही National Green Tribunal (NGT) Act, 2010 च्या Section १४ अंतर्गत NGT कडे किंवा Supreme Court/High Court मध्ये Articles ३२/२२६ अंतर्गत PIL दाखल करू.
आपला/आपली,
नाव:
पत्ता:
फोन नंबर:
ईमेल:
तारीख: